

“ANIE OWO ADA YE JEHOVAH”

Exodus 24:12-18; 31:18; 32:1-35

QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 67

Eke Mkparawa

IKỌ IBUOT: “Kunyene abasi efen ukọrọ ye Ami” (Exodus 20:3).

Israel Ke Mben Obot Sinai

Ke akpa ini emi Moses ọkọsuhọrede oto enyọñ obot edi ye mme item emi eketode Abasi ọnọ nditọ Israel man enam idem mmọ esana ke usen ita, mbemiso mmọ esaña ekpere ndikop nte Jehovah etiñde ikọ ọnọ mmọ, mmọ ema enyime ke ofuri esit ndikop uyo Abasi ke kpukpru ñkpọ. Mmọ ndiwọrọ ke Egypt ekedi mbiet erinyaña, ediwọrọ ñkpọñ mme ñkpọ eririmbot; mmọ ndisaña mbe ke Ididuot Inyañ ekedi mbiet uduok-mmọñ. Edi ñkpọ osuk ododu ọnọ nditọ Abasi, ke mmọ ema ekebọ erinyana ukpọñ. Abasi oyom mmọ esaña ekpere enyuñ ekop mme ewuhọ Esie; ndisaña ye Enye nnyuñ ñkop uyo nnọ Enye ke kpukpru ñkpọ. Nditọ Israel ke Sinai ekedi mbiet edinam-asana; kere baña mme uwak ñkpọ emi Abasi akpakanamde ọnọ mmọ edieke mmọ ekpekesañade ekpere Enye enyuñ enamde uduak Esie! Mmọ ema etọñọ ndinam uduak Abasi, mmọ ema enyuñ enam enyọñ-enyọñ idem mmọ esana; edi ke ini mmọ ekekopde mme ewuhọ Abasi (Deuteronomy 5:22), mmọ ema efiak edem: “Koro mmọ mikemeke ndibọ ewuhọ emi enọde” (Mme Hebrew 12:20).

Ediwak owo mfin etọñọ isañ nte mme anditiene-Christ; edi ke ekopde ebaña se ọwọrọde owo ndidu edisana uwem ke iso Abasi, mmọ efiak edem, ndien Abasi ikopke inemesit ye mmọ. Uñwana emi mmọ ekenyenede akabare ekim.

Ewet Mbet Ke Itiat

Abasi okoyom ndinọ Israel Mbet Duop ke usuñ eke mmọ midifreke ndidinyuñ ikemeke ndikwọhọre mfep. Enye ama okot Moses ye Joshua edọk edi ke obot, ndien Enye ada ubọk Esie ewet mbet oro ke mme itiat ñwed. Joshua ekenyene ndidi ada-usuñ Israel ke ini Moses akpade, mmọdo akana nte Enye ñko asaña ekpere Abasi onyuñ okop mme ikọ Esie.

Ubọñ Jehovah ama ofuk enyọñ obot ke usen itiokiet. Nso utọ inemesit ke Moses ye Joshua ekenyene, mmọ emi Spirit Abasi okodude mmọ ke idem; edi ye nditọ Israel emi ekedade nsan-nsan ese, akakabare ebiet “ikañ asakde.” Mmọ emi minyeneke ima Abasi ke esit mmọ ikemeke ndidiọñọ mme ñkpọ eke Spirit, mmọ enyuñ enyene ndik ebaña mme utibe-ñkpọ Abasi. Edi ye ata anditiene-Christ, se Spirit Abasi anamde ke otu mmọ edi ñkpọ inemesit!

Abasi ama ọtọñọ nditiñ ikọ ke ọyọhọ usen itiaba nte Moses ye Joshua ekedu ke obot. Moses ama ekpep ndibet Abasi, ndien ikananake ime. Nnyin imenyene ediwak mme eñwọñọ Abasi ndinim ke akpanikọ, ikpanaha nnyin inyuñ iduok mbuotidem edieke Abasi omumde mme ibọrọ akam akama ke ndusuk ini. Eñwọñọ eke okponde akan, edi eke eritọñọ ntak ndi Ọbọñ nnyin ke isọñ. Enye ebighi ke anyan ini, edi nditọ Esie ye ọyọhọ idorenyin, iyikke ibaña akwa usen oro.

Ebuana Ye Abasi

Owo itinke ñkpọ ibaña Moses ite ke enye ama adia ñkpọ ke usen aba oro enye okodude ke enyọñ obot. Imonim ite ke ubọñ Abasi ama ada ofuri ekikere esie tutu enye efre abaña udia eke ikpohidem. Ke ini Abasi esinde udọñ akam ke esit nditọ Esie ndibọñ akam eti-eti mbaña ñkpọ kiet, ndusuk ini mmọ efre ebaña udia mmọ. Ke ini owo ọbọñde akam ke ofuri esit esie, enye eyenyene ntọtuñọ ebuana ye Jehovah, emi adianarede enye ọkpọñ mme ñkpọ emi ekande enye ekuk. Nte owo akade iso ayak idem esie, ntre ke edi mmem-mmem enye ndinyene ata ntọtuñọ ebuana ye Abasi. Nte nnyin ikade iso ibọñ akam, ntre ke nnyin inyene udọñ ndibọñ akam. Ke ini owo ekperede Andinyaña ntem, enye eyenyuñ okop ete ke ñkpọ osop ke uwem esie edieke enye esinde ndibọñ akam. Edieke otode ke edisin oro, udọñ edibọñ akam osop, Spirit Abasi okop mfuhọ; ndien edieke enye akade iso ntre, enye eyekabare etie nte juniper ke akwa akai-ikọt emi odude ke edisat ebiet ke akpa-utatan (Jeremiah 17:6).

Moses ama ọkpọñ Aaron ye Hur ndise ñkpọ mbaña otu owo ke ini enye ọkọdọkde aka ndineme nneme ye Abasi. Mmọ ekenyene ndibọrọ mme mbume mbio oro nnyuñ ñkpe ikpe ke ini mme ikọ eneni edude ke ufọt mmọ.

Udọñ Nditọ Israel Ndinyene Abasi Efen

Nte emekeme ndikere mbaña se akpa mfina mmọ ekedide? Mmọ ekeyom abasi efen. Akpa ibet emi Abasi ọkọnọde mmọ ekedi yak mmọ ekunyene mme abasi efen ekọrọ ye Imọ, mmọ ekunyuñ enam ndisọi ñkpọ enyuñ etuak ibuot enọ. Mmọ ema etọtọñọ nditut utọñ ke Ikọ Esie.

Ñwed Abasi etiñ ete ke mmọ oro eketuak ibuot enọ Jehovah enyuñ enuhọ enọ eyen enañ. Ubọñ Abasi emi mmọ ekesede ke enyọñ obot emi ọkọyọhọde ye nsuñ-ikañ, ke ekikere mmọ, ama akabare edi ikpikpu ñkpọ emi mikọfonke ikan eyen enañ. Mmọ ekedọhọ ete, “O Israel, Mme mmọ emi edi abasi fo, emi akadade fi ke isọñ Egypt ọdọk edi.”

Yak ifiak itin ibaṅa mme nkpo emi Abasi akanamde ono mmọ ke ofion inañ emi ekebede. Ke Abasi ama akada mkposon ufen amia ndito Egypt emi mme mbia-idiōn mikekemeke ndimen mfep me ndinam ukem-ukem oro, Enye ama asiak usuñ ke Ididuot Inyañ man oto do ndito Israel ekpesaṅa ebe ke edisat isoñ. Ke ini mbon Amalek ekedide ndiñwana ekon ye mmọ, Abasi ama ono Israel utibe erikan ke ubok Joshua emi ekedide ibuoṅ ono mbon-ekon kpa ke ini Moses ye Aaron, ye Hur ekedude ke obot enam mkpe-ubok ke akam eno Abasi. Ke ini mmọ ekekopde bioñ, Abasi ama ono mmọ ikukpa ye manna ndidia, (mmọ ekasuk edadia manna emi Abasi okonode mmọ kpukpru usen). Ke ini mmọ ekekopde nsat-iton, ema eno mmọ mmōñ emi okotode edisat itiat. Nditọ Israel ema efiok kpukpru nkpo emi, edi ke ini enyin Spirit mmọ okokimde, mmọ ema esuk edoḥo ete: “O Israel, mme mmọ emi edi abasi fo emi akadade fi ke isoñ Egypt odok edi.” Nnyin imeti ite ke ndito Egypt ema ekpono enañ; edi ke ini ubierikpe Abasi okosimde isoñ mmọ, mme ufene ema ekpaṅa. Mme abasi mmọ ndomo kiet ikenyeneke odudu ndiñwam mmọ. Nditọ Israel ekpekeda ukpep-nkpo eto nkpo emi mmọ midisopke ifre.

Itimke inwaṅa nnyin ibaṅa utọ unana esit-ekom ye unana mbuotidem oro, edi owo ifañ mfin ke enyin okim mmọ ukem-ukem ntre ke abaṅa mme utibe-nkpo ke Eti-mbuk Abasi! Enye anam mme utibe-nkpo ke ndikpuḥore anam-idiok akabare edi edisana owo, ke ndikok mme udon, ye ke ediwak usuñ efen emi Enye ayararede Idemesie. Kpa ye oro, ediwak owo etre ndikut akpanikọ emi odude ke edu-ukpono nte Nwede Abasi etemedede.

Edisana Iyaresit Abasi

Abasi ama ayat esit eti-eti ye mmọ oro (nte emekeme ndibiom Enye?), tutu Enye ama ebeñe-idem ndisohi ofuri idut oro mfep. Enye ama onwono ndimenere obufa idut emi editode ubon Moses, koro enye ama enemesit abaṅa nsuhore-idem ye nkop-uyo Moses.

Edi Moses ikoyomke ukpono ye inyene ino idemesie. Enye nko ikokopke inemesit ke abaṅa mme edinam ikot esie, edi enye okoyom eno enyiñ Abasi ubon. Edieke ndito Israel ekpekekpañade ini oro, ndito Egypt ekpedoḥo ete ke Abasi ikenyeneke odudu ndida mmọ nka Isoñ Enwono, ndien ke ntak oro, Enye ayak mmọ ekpaṅa ke akwa akai-ikot. Moses okoyom ofuri ererimbot efiok odudu Abasi, mmọdo enye ekpede Abasi ubok ndifen nno ndito Israel. Nso utibe owo ke Moses ekedi ke ndima mme anam-idiok oro tutu enye ekpe Abasi ubok ndiyak uwem mmọ osuhọ!

Jesus ama anam se ikponde ikan oro ono nnyin. Nwede Abasi etin ono nnyin ete ke Jesus akakpa ono mme asua Esie. Abasi ikemeke ndise idiok-nkpo ke usuñ efen ke ebede ke iyaresit, edi Jesus ama oduok iyip Esie man Iyip ofuk mme idiok-nkpo nnyin onyuñ anam mmọ edibe ke enyin Ete. Jesus ikakpaha ke abaṅa mme idiok-nkpo Esie, ke akpanikọ, Enye akanam inamke idiok-nkpo ekededi. Enye ekebe ke kpukpru mme ufen Esie ke abaṅa mme idiok-nkpo fo ye okim.

Odudu Emi Odude Ke Edinam Mkpe-Ubok

Kere baṅa odudu emi Moses ekenyenede ke ndibon akam nno Abasi. Enye ama eti Abasi abaṅa mme enwono emi Enye akanamde ono Abraham, Isaac, ye Jacob, ete ke ubon mmọ eyeda isoñ Canaan enyene. Moses ama ekpe Abasi ubok ete eti mme enwono oro, onyuñ enyene mbom abaṅa Israel emi ekenamde idiok-nkpo.

Ke ini nnyin itienede Abasi, nnyin imenyene unen nditi Enye mbaṅa mme enwono Esie. Edieke nnyin itinde enyin ikpep Iko Abasi, nnyin iyefiok se mme enwono oro edide, nnyin imonyuñ ikeme ndibon akam ke mbuotidem, ke ini ifiokde ite ke Enye eyenam Iko Esie osu. Nte idighe utibe-nkpo ete ke nnyin mme usuhore nkpo emi Abasi akadade ubok Esie obot imekeme ndibon akam ino Enye ke usuñ eke adade iboro emi adade ufon osok nnyin?

Eyarare Mme Idiok-nkpo

Abasi ama etin ono Moses se mmọ oro ekenamde ke ini enye mikoduhe, oro edi, enyene-ndik idiok-nkpo emi mmọ ekenamde. Abasi anam mme isun-utom Esie efiok ke ini idiok-nkpo onyonde odok ke otu. Enye omofioḥ kpukpru nkpo; mme idiok-nkpo idibeke ke enyin Abasi; ndien idinamke owo ndomo-kiet ufon ndidomo ndibon akam edieke enye mibeñeke idem ndikpon mme idiok-nkpo esie. “Owo eke edipde idiok ido esie idikwe unen: edi owo eke ayararede, onyuñ okponde mmọ, eyekut mbom” (Mme Nke 28:13).

Ke ini Moses ye Joshua ekesuḥorede ke obot edi, mmọ ema ekop uyo ikwo nte mbio oro enekde ekanare eyen-enañ gold. Moses ama ayat esit eti-eti ye ndito Israel koro mmọ ekesuenede Abasi tutu enye otop mme itiat-nwede emi Abasi ekewetde Mbet Duop oduok ke isoñ, ndien mmọ enuaha, ukem nte Nditọ Israel ekebiatde mme ewuhọ ke edinam mmọ.

Moses ama emen eyen-enañ oro okok enye odoro. Enye abuwak nton oro ke mmōñ onyuñ ono mmọ enwono. Eyen-enañ ikenyeneke odudu ndinyaṅa idemesie, akpanam didie ndien enyene odudu ndida ndito Israel nworọ ke Egypt.

Aaron ama odomo ndifaṅa idemesie nsio ke otu mme anam-idiok oro. Enye okodoho ete ke mmọ oro ekeno imo gold; ndien ke oro ebede, ke imo ima itop enye isin ke ikañ man atara ndien eyen-enañ oworo. Edi oro ikedighe akpanikọ, koro Nwede Abasi etin ete ke enye “ada usoi-nkpo anam enye.”

Moses ama ekere mme nti owo esuhọ ke otu mmọ emi eketienede enye. Enye ama ọsuhọre ke enyọñ obot edi ye mme edidiọñ Abasi ndinọ mmọ, edi mmọ eyarare ewut ete ke mmimọ idotke ndibọ mme edidiọñ oro; do ke mme edidiọñ ekabare edi ubierikpe.

Moses ama ada ke iso mmọ onyuñ obup ete, me odu owo ke otu mmọ emi ediwọrọde ada ọnọ Abasi. Kpukpru nditọ Levi ewọrọ eda ke nkañ Jehovah. Oro ikotimke iwak, ke ndida ndomo ye akwa otu owo oro mbume emi ekenyenede. Abasi ama ada mmọ ndinọ mmọ eken ekeduede ufen; ndien 3,000 ema ekpa ke usen oro ke ofut nditọ Levi.

Anie owo ada ye Jehovah mfin? Idighe ediwak owo enyime ndiwọrọ nda nnọ usuhọre Owo Nazareth; idighe ediwak owo ema ndibọ esisit ufen mi man ekara ye Christ ke ini Enye edidide ke ubọñ Esie. Edieke mme owo ekpfiokde ete ke nsinsi uwem edi ata akpan nkpọ akan esisit ini emi ibiatde mi ke ererimbot; mmọ ekpefehe eka ke idak krọs enyuñ ekabare esit, enyuñ ekot Andinyaña atua mmọ mbọm.

Moses ama afiak ebine Abasi onyuñ ekpe ubọk man efen mme idiok-nkpọ mmọ. Enye ama onyime ete ke mmọ ema enam akamba idiok-nkpọ, edi enye okoyom mbọm Abasi ofuk idiok-nkpọ oro. Edieke Abasi mifenke inọ mmọ, Moses ama onyime ete esio enyiñ imọ efep ke Nwed Uwem. Edi oro ikedighe usuñ Abasi. Enye ọkọdọhọ ete, “Owo eke eduede mi, enye ke nsọhi ke nwed mi mfep.” Moses ikanamke idiok-nkpọ; ntak enye ọkpọbode ufen?

Moses ama anam uwa usio-isop (emi ọkọwọrọ uwa ndiduok iyip) ke abaña mme idiok-nkpọ mmọ; ndien iyaresit Abasi ama ọsuhọre. Enye ama ọdọhọ Moses aka iso ke ndida mmọ nka Isọñ Eñwọñọ. Kpa ye oro, Abasi ama ọnọ mmọ ufen koro mmọ ekenamde eyen-enañ enyuñ ekponode enye.

MME MBUME

1. Nna nditọ Israel odu ke mmọñ ke ini ukpẹp-nkpọ emi?
2. Nso idi ntak emi mmọ ekenyenede ndik ebaña Abasi?
3. Anie owo eketiene Moses ọdọk ke obot? Nso ikedi ntak?
4. Nso ke mmọ ekenam ke ini Moses ama ọkọkpọñ mmọ?
5. Didie ke ekenọ mmọ ufen ke abaña mme idiok-nkpọ mmọ?
6. Nso idi ntak emi Abasi ekenyenede mbọm abaña mmọ?
7. Mme anie ekewọrọ eda ke nkañ Jehovah?